

Z Ukrajiny přicházejí i senioři či hendikepovaní. Důchodů se nedočkají

15. dubna 2022 17:00

Mezi uprchlíky z Ukrajiny dorazily do Česka i tisíce seniorů nebo lidí s hendikepem vyžadujících pomoc. Protože nelze očekávat jejich zapojení na pracovní trh, je otázka, jak jejich situaci řešit. Prozatím jim pomáhají neziskové organizace. Situaci ale komplikuje třeba fakt, že řada lidí má představu „ideální uprchlice“, tedy matky se dvěma dětmi, do které tito lidé nezapadají.

ilustrační snímek | foto: Ondřej Vetiška, [IDNES.cz](https://www.idnes.cz)

Na fakt, že v souvislosti s migrační krizí přijdou do Česka často i lidé, od kterých nelze očekávat na pracovní trh, upozornila již krátce po propuknutí války na Ukrajině Česká ženská lobby.

„Česká migrační politika dlouhodobě míří především na muže v produktivním věku, kteří zde pracují,“ uvedla v prohlášení.

„Část příchozích jsou lidé ve starším věku a se zdravotními problémy, kteří budou potřebovat zdravotní a sociální péči a ekonomickou podporu. Prvním krokem je jejich začlenění do systému veřejného zdravotního pojištění, dalším je dobré plánování sociálních služeb,“ dodala.

To již nyní potvrzují čísla. Třeba co se týče právě seniorů, ministerstvo vnitra evidovalo k úternímu ránu na deset tisíc lidí z Ukrajiny nad 65 let, kteří obdrželi dočasnou ochranu. Podle České asociace paraplegiků pak může mít hendikep až každý desátý uprchlík. To by při současných počtech znamenalo na třicet tisíc lidí.

Představa ideální uprchlice

Podle ředitelky Střediska pro integraci a migraci Magdy Faltové bývá problém ubytovat tyto lidi u takzvaných solidárních domácností. „Když řešíme ubytování pro seniory, setkáváme se s tím, že lidé, kteří nabízejí bydlení, preferují rodiny tvořené matkou s dětmi. Ve chvíli, kdy tam jsou i další dospělí, třeba právě senioři, už se jim do toho nechce. Existuje představa ideální uprchlice, matky se dvěma dětmi, ale do té škatulky se spousta lidí nevejde,“ popsala.

Přesto se jim podle Faltové daří pomáhat, a to díky spolupráci neziskových organizací se sociálními službami. „Ať už jde o odlehčovací sociální služby nebo služby pobytové. Pomáháme také třeba ubytovávat rodiny neslyšících, a to ve spolupráci s pražskou organizací Tichý svět,“ popsala.

Je to podle ní ale výzva. Podle průzkumu ministerstva práce a sociálních věcí by měla být sociální zařízení po celém Česku včetně těch soukromých i těch spadajících pod města schopna zajistit až dvanáct set lůžek pro hendikepované ukrajinské běžence.

„Zatím je to dostatečné, nevidujeme, že bychom v tuto chvíli měli poptávku převyšující nabídku,“ řekl k tomu dříve pro Českou televizi ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka.

Podle prezidenta Asociace poskytovatelů sociálních služeb Jiřího Horeckého lze očekávat, že čím déle bude válka trvat, tím více bude z Ukrajiny přicházet lidí seniorského věku vyžadujících nějakou formu péče či lidí se zdravotním postižením.

„Posílit terénní a ambulantní služby s využitím ukrajinských žen jako zaměstnaných pečovatelek bude relativně rychlé. V případě potřeb pobytových služeb víme, že máme nyní k dispozici nižší stovky lůžek, které by mohly být použity. Jde o volné kapacity, nabídku volných lůžek soukromým sektorem nebo o redukované či uzavřené domovy pro osoby se zdravotním postižením,“ popsal Horecký.

Jako problém vidí především jazykovou bariéru. „Již jsme vyzvali vládu k spolupráci v této věci, tedy o rychlé vytvoření základních učebnic, výukových materiálů, videí, slovníků a podobně,“ vysvětlil.

Vládní plán na zvládnutí vlny uprchlíků z Ukrajiny počítá s tím, že do pobytových sociálních služeb může být umístěno maximálně 1 800 uprchlíků, ostatní typy sociálních služeb pak podpoří asi 70 tisíc osob. „Systém sociální péče nezvládne další zatížení po překročení počtu 250 tisíc příchozích uprchlíků na území České republiky. Je proto nezbytné zajistit navýšení lůžkové i terénní kapacity sociálních služeb přes mimořádný dotační titul, který bude vyhlášen v dubnu 2022,“ uvádí strategie.

Důchod očekávat nemohou

Problém mohou být i finance. Ministerstvo práce a sociálních věcí plánuje, že cizinci s dočasnou ochranou, jakou mají právě i uprchlíci z Ukrajiny, by mohli mít sociální služby zdarma. „Cizinci s dočasnou ochranou, který splňuje podmínky pro poskytování sociálních služeb stanovené zákonem o sociálních službách, se poskytují sociální služby bez úhrady nákladů. Náklady na sociální služby podle věty první hradí stát,“ stojí v zákoně. Jde tedy o takové cizince, kteří prokážou, že nemají finance na úhradu služby.

Pokud tady uprchlíci zůstanou déle a změní se tak i jejich právní postavení, třeba důchod z České republiky již očekávat nemohou. „Svůj produktivní život odpracovali na Ukrajině. Buď řeknou, že chtějí zůstat v České republice, ale s ukrajinským důchodem a s vědomím, že za ně v tomto směru nese zodpovědnost ukrajinská vláda, nebo se po ukončení konfliktu rozhodnou vrátit na Ukrajinu. V tomto okamžiku předpokládáme, že se většina vrátí. Je to jejich rozhodnutí, ale musí vědět, že pokud zůstanou, budou mít ukrajinský důchod a české ceny,“ řekl pro iDNES.cz Jurečka.

Podle Faltové to část z nich donutí zapojit se navzdory stáří na pracovní trh. „V migraci to je bohužel celkem běžná věc, že lidé nedosáhnou na důchody. Žijí pak ze základních sociálních dávek a dorovnávají to brigádami typu úklidu domácností, provádění základních oprav a podobně,“ popsala.

I ona zmiňuje smlouvu, podle které by důchody pro uprchlíky měla posílat do Česka Ukrajina. Jak ale upozorňuje, to je až otázka do budoucna. Vzhledem k válečnému stavu v zemi to nyní není na pořadu dne.

Autor: [knn](#)

Zdroj: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/seniori-hendikepovani-socialni-sluzby-ukrajina-uprchlik-ruko-invaze-valka.A220411_115149_domaci_knn